

Homenots valencians

Literatura del gènere del retrat és el que fa el fusteria insubornable Xavier Serra en la segona entrega de les *Biografies parcials*, que escriu des d'una perspectiva partisana. Un cànon d'homenots valencians a través dels quals dibuixar una interpretació d'aquell País Valencià que nasqué (i es frustrà) en els setanta.

P

Assaig

PER FERRAN ARCHILÉS

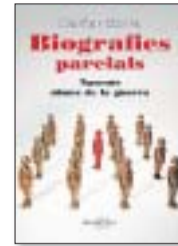
■ **Xavier Serra** (Sueca, 1967) és un autor que, al País Valencià, s'ha inventat un tipus de llibre: retrats d'homenots valencians. Quins precedents hi ha? Pocs, per no dir que no cap, crec. El segon dels volums de les seues *Biografies parcials* és ara ja la prova d'un projecte meditat, madur, que ha trobat un editor que hi confia. Entre tots dos, doncs, estan tirant endavant un projecte absolutament singular.

En aquest segon volum, dedicat als nascuts abans de la guerra, Serra traça els retrats de **Doro Balaguer, Josep Antoni Comes, Pere Maria Orts, Josep Iborra, Germà Colon i Vicenç Rosselló**. Atesa la limitació que l'autor s'imposa: poder entrevistar personalment els autors, la nòmina triada és difícilment discutible. Una altra cosa és que els retrats sí que ho són, de dis-

cutibles. Aquest llibre, com l'anterior, és un llibre d'assaig. Pur i dur. La fórmula de l'entrevista i el retrat són excuses autorials. Serra és un autor polèmic, excessiu, apassionat. Els seus personatges són vistos indefectiblement des d'una perspectiva partisana. No hi ha dubte que aquest és el llibre que l'autor s'ha inventat, i sense aquesta dimensió assagística i polèmica el projecte, senzillament, no existiria. No crec que l'autor tracte de fer un cànon dels homenots valencians. O potser sí; no importa massa, el que és segur és que a través d'ells dibuixa una poderosa interpretació del País Valencià. Els únics noms que li interessin són aquells que han fet país d'una manera precisa: infatigable, diria jo. Serra té una pessima opinió del País Valencià. En això sembla ser un fusteria in-

subornable. «El País Valencià presenta una crosta dura de rompre i poc afable, aspra, desagradable, sovint ingnomiosa», havia dit per a encapçalar les primeres biografies parcials dedicades als anys setanta. Ara, al segon volum, hi insisteix tot precisant: «El País Valencià féu la seva eclosió (...) en la dècada dels setanta del segle passat. Abans fou un país impossible». Per a Serra, l'únic país viable nasqué (i es frustrà) aleshores. Uns quants senyors (les senyores, de moment, no han aparegut en les biografies parcials) se'l van inventar i Serra vol cartografiar aquell país a través d'unes obres individuals que sempre van tindre un horitzó col·lectiu. Probablement, aquest no és el lloc per a discutir si la interpretació històrica del passat valencià que fa Serra és del tot exacta. Justa no ho és, però això forma part del joc que Serra proposa. Que el país realment existent no siga el que ens agrada no vol dir que no s'haja fet res... De vegades Serra (i aleshores resulta ben divertit,

XAVIER SERRA
**Biografies parcials (2).
Nascuts abans de la guerra**
► AFERS, CATARROJA, 2011.

però) s'enerva contra una mancança, contra una incapacitat, contra una burrera colossal, i en el diagnòstic ho crema tot. Pla també ho feia, això. Per cert que, en la meua opinió, l'empremta planiana en la prosa de Serra és excessiva, ofegadora. Si l'autor es declara admirador de **Gaziel, Fuster o Sagarra**, potser no seria mala idea, de vegades, posar-se sota la seua santa advocació.

He defensat els perfils precisos que Serra dóna a aquest llibre. I malgrat tot, m'agradaria llegir els seus retrats dels qui ja no estan. Altres homenots (i «donasses») que, si no han aparegut, és pel pur atzar de la mort. Tinc moltes ganes de llegir un retrat seu sobre **Fuster**... I confesse que m'agradaria molt que Serra fes uns altres retrats. Els retrats d'aquells que no li cauen bé... altres homenots que l'enerven... La capacitat sarcàstica de l'autor està acreditadíssima (es pot veure als demolidors reaccionaris que va dibuixar a **G. Muñoz** (ed.): *Reaccionaris valencians*, Afers, 2010). Ja ho entenc que això faria alçar ampolles. Però, en fi, tinc la impressió que a Serra de valència no li'n falta, precisament.

No, no es cielo ni es azul

Un millón de piedras, del alicantino Miquel Silvestre, desvela una necesidad intrínseca del ser humano: aventurarse hacia otras culturas y luego contar, verbosíblemente, el relato de esos viajes.

Novela

POR LUZ C. SOUTO

■ ¿Cuántas veces hemos pensado en dejarlo todo, coger una moto e irnos a conocer mundo? Aunque generalmente la idea es sustituida por la obligación, de vez en cuando, alguien, en alguna época y algún sitio indeterminado, se lanza hacia el vértigo de lo recóndito. Sobre esto y tres mil estrellas que construyen y deforman nuestra visión sobre qué es viajar, nos habla el escritor de Dénia **Miquel Silvestre** en su última obra (ya reeditada y ampliada). El libro se divide en cuatro partes, cada una de ellas ordenada de acuerdo al país/región que ha recorrido el

dianense en su BMW R80 G/S del 92 adquirida en Kenya, así atraviesa Tanzania, Zambia, Zimbabue, Sudáfrica, Botswana, Namibia, Mozambique, Marruecos, Mauritania y Senegal.

Però no nos dejemos seducir por esos nombres que evocan sueños de exploradores, este peregrino irreverente, muestra la hielacha desde el epígrafe, una cita de *El Cabrero* en versión de *Marea*, para remarcar su postura ya en las primeras páginas: «La literatura de viajes ha hecho

estragos (...) África es inmensa, bella, turbadora, pero también es peligrosa y además da asco». De esta manera comenzamos los vericuetos, aunque vale advertir que *Un millón de piedras* es uno de esos libros a los que hay que entrar sin mirar la portada (motero ajustado en su máquina —la princesa— y un celeste cielo de fondo); esa imagen banal no representa ni ejemplifica lo que estamos a punto de descubrir. Desde el primer capítulo sorprende la prosa cuidada, la crítica blasfema y el detalle minucioso de las experiencias vividas. Tras cada país los lectores son impelidos a un trayecto reflexivo, donde fotos y personajes se inmiscuyen en la cotidianeidad urbana, que tan poco tiene que ver con los universos exóticos que el autor se encarga de exhibir. Esos mundos cercados por necesidades disímiles, muestran la cara de la civilización y su burocracia frente a la «barbarie» y su, no menos, burocracia. Concebir li-

MIQUEL SILVESTRE
Un millón de piedras
► EDICIONES BARATARIA, 2011

teratura de viajes en la era de la globalización puede ser arriesgado, sabemos que los lectores están avasallados de información, y siempre puede ser más fácil ver un documental (papas fritas y cerveza en mano), que adentrarse en una exhaustiva lectura. Por eso, escribir sobre llegadas, huídas y trayectos en este milenio resulta tan osado como recorrer paisajes plagados de elefantes. Acción a la que este viajero de heridas inquietas y complejos europeos se atreve, trasmitiéndonos una visión cruda y deliciosa: la de un continente embriagado de pobreza, naturaleza, sencillez y laberintos, que abre las entrañas ante un motociclista literario tratando de emanciparse hacia la vida salvaje. Exilio que explica con maestría pero que no logra, ya que es devuelto al mundo moderno nada menos que en *business*.

Trencar amb el passat

El simbolisme de la gran metròpoli es combina amb paraules que omplien buits i reflexions desenganyades

Poesia

PER J. RICART

■ No sols sorprèn la joventut d'**Àngels Gregori** (Oliva, 1985), sinó també el seu activisme literari (en ser responsable del projecte Poefesta) així com la maduresa a l'hora de configurar la veu poètica, gràcies a la qual ha aconseguit sumar en tan sols tres títols, guardons cobejats com l'Amadeu Oller, l'Ausiàs March, per la seua projecció, o substanciosos com el que va guanyar amb aquest *New York, Nabokov & Bicycles*. Un títol igual de sorprenent (i deliberadament intencionat) que s'allunya dels conven-

cionals i es decanta per una enumeració que deixa les portes obertes a la suggestió mitjançant el simbolisme de la gran metròpoli, el malditisme d'un escriptor i un objecte carregat de múltiples lectures.

Aquest llibre s'articula en una triple estructura, comença amb un sèrie de peces que planteegen les complexes relacions entre paraula/memòria, i els seus corresponents antònims simètrics (silenci/oblit). Des de la primer vers l'escriptora ens fa una declaració d'intencions a mode quasi de poètica. *Diré les coses tan com sonen / omplint buits per no haver de deixar silencis, perquè els silencis em porten a l'oblit*. En aques-

ta hi trobarem diferents tonalitats que hi poden anar des de l'optimisme a partir de sensacions senzilles i xicotets plaers de la vida: *és bonic omplir ampolles / i teclejar el teu nom amb la Lucinda Sans*, a altres patinades per la melancòlia, on estableix el símil de la memòria amb una bicicleta d'estiu abandonada en un garatge que es rovella.

La segona part titulada *Cafè Vienès* ambientada a Barcelona (on es va llicenciar i actualment estudia l'autora) dóna cabuda a diferents temes com la paròdia (*La creació*), l'humor (*Visita al metge*), la denúncia (*Estadístiques*) però també hi ha un lloc per a la tendresa (*Mentre dorms*) o per a reflexions desenganyades com aquesta: *La literatura és sovint el buit que cal omplir-nos*.

L'última part, (i que, de fet, bateja el conjunt) esdevé com una passejada poètica pels llocs més

ÀNGELS GREGORI
New York, Nabokov & Bicycles
► Premi Alfons el Magnànim València de Poesia.
► BROMERA, POESIA, 2010

característics de la ciutat: l'Empire State, Rockefeller Center, Manhattan, el metro etc) on l'autora se sincera i ens explica el veritable objectiu d'aquest viatge catàrtic i alliberador: buidarse de les càrregues del passat i iniciar una nova singlatura: *he vingut a la ciutat per trencar amb tot, / amb aquests versos que m'ofeguen / i amb cadascuna de les tardes sense tu*.

L'estil directe i la immediata d'Àngels Gregori aconsegueixen de seguida l'empatia amb el lector: De vegades ens furta un somriure, en altres ens fa pensar. Pot agradar o no, però mai deixar-nos indiferents. A partir d'ara el seu nom cal tenir-lo ben en compte, a jutjar pels resultats de la constància i sobretot de la humilitat, en aquesta llarga carrera de fons que és la poesia.